

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON
OPĆINA BUGOJNO**

**DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA OPĆINE
BUGOJNO ZA 2019.-2021. GODINU**

Bugojno, juni 2018. godine

SADRŽAJ

1. Uvod.....	2
2. Srednjoročna makroekonomska prognoza i fiskalna strategija Bosne i Hercegovine, Federacije BiH i Srednjobosanskog Kantona	4
2.1. Makroekonomske projekcije BiH za razdoblje 2016. - 2021. g.	4
2.2. Makroekonomske projekcije FBiH za period 2017. - 2020. g.	6
2.3. Makroekonomske projekcije za SBK za period 2018.-2021.	8
3. Projekcije Budžeta Općine Bugojno za period 2019.-2021.	14
3.1. Projekcije prihoda za period 2019.-2021.	14
3.2. Projekcije rashoda i izdataka po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji za period 2019.-2021.	17
3.3. Pregled programa aktivnosti budžetskog korisnika, Jedinstvenog organa uprave sa potrošačkim jedinicama	21
4. Mjere i preporuke za upravljanje prihodima i rashodima u Općini Bugojno ..	23

1.Uvod

U skladu sa Zakonom o Budžetu FBiH (Službene novine FBiH, br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16) urađen je dokument okvirnog Budžeta Općine Bugojno za period od 2019. do 2021. godine (skraćeno: DOB) koji služi kao polazna osnova za izradu Nacrta Budžeta za 2019. godinu i koji sadrži projekcije Budžeta za 2019., 2020. i 2021. godinu.

Dokument okvirnog budžeta (DOB) predstavlja kratkoročnu i srednjoročnu ekonomsku i fiskalnu prognozu za društveno-ekonomsko okruženje, a u okviru kojeg se projicira ekonomski i fiskalni položaj općine u trogodišnjem periodu.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike za trogodišnji period sa viših nivoa vlasti (SBK i FBiH) trebaju biti objavljene i osnova su za izradu dokumenta okvirnog Budžeta.

Zakonom o budžetima u FBiH („Sl.novine Federacije BiH“, br.102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16), propisan je budžetski kalendar kojim su utvrđeni krajnji rokovi za svaku fazu budžetskog planiranja i kojim je predviđeno da DOB, kao jedinstven dokument, vlada odnosno općinski načelnik razmatra i usvaja do 30. juna tekuće godine.

Teškoća za primjenu ovako definisanih zakonskih odredbi predstavlja činjenica da su novim Zakonom o budžetima u FBiH definisane iste procedure i rokovi za pripremu budžetskih dokumenata za sve nivoe vlasti, zatim da se u pripremi navedenih dokumenata treba bazirati na smjernicama ekonomske i fiskalne politike viših nivoa vlasti koje općine ne dobivaju u periodu pripreme svojih budžetskih dokumenata, odnosno činjenica da se nisu dostavile smjernice sa viših nivoa vlasti (FBiH, SBK) u roku ili se nisu ni dostavile kako je predviđeno Zakonom o Budžetu FBiH.

Imajući u vidu navedeno, izrada Dokumenta okvirnog Budžeta općine Bugojno za period 2019.-2021. se temelji na slijedećim dokumentima/informacijama:

- Dokument okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2018.-2020. (elektronska verzija dokumenta; Sarajevo, objava: oktobar 2017. godine);
- Dokument okvirnog Budžeta SBK za period 2018.-2020. (elektronska verzija dokumenta; Travnik, objava: juli 2017. godine);
- Procjenama i projekcijama prihoda Srednjobosanskog kantona za 2018. godinu i za razdoblje 2019.-2021. godine (dostavljeno Općini Bugojno od ministarstva finansija SBK, maj 2018),

- Projekcijama prihoda od indirektnih poreza za razdoblje 2019.-2021. godine objavljenim od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Uprave za indirektno oporezivanje,
- Statističkim podacima objavljenim u Statističkom godišnjaku i mjesečnim statističkim pregledima Federacije Bosne i Hercegovine za 2017. i 2018. god. (Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, januar 2018. godine),
- Statistički podaci od Federalnog zavoda za programiranje razvoja.
- Nacrt strategije razvoja Općine Bugojno za period 2011.-2020. godine

Procjena prihoda za Općinu Bugojno za period 2019.-2021. godine je urađena po osnovu istorijskog principa (izvještaja o izvršenju budžeta iz proteklih godina i drugih finansijski pokazatelja iz proteklih perioda).

Važno je imati u vidu da DOB, kao okvirni dokument za donošenje Budžeta, predstavlja osnovu za planiranje godišnjeg budžeta i nije limitirajući faktor planiranja prihoda i izdataka prilikom donošenja dokumenata Budžeta, ali treba predstavljati gornju granicu rashoda za trogodišnji period prilikom pripreme budžetskih zahtjeva iako je gotovo nemoguće postići identične vrijednosti projiciranih DOB-om i nacrtom, odnosno prijedlogom budžeta.

2. Srednjoročna makroekonomska prognoza i fiskalna strategija Bosne i Hercegovine, Federacije BiH i Srednjobosanskog Kantona

2.1 Makroekonomske projekcije BiH za razdoblje 2016. - 2021. godine (Tabela 1)

Rast u %	-8,9	1,4	0,8	6,8	6,7	-0,1
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-4,7	-4,6	-4,4	-4,5	-4,6	-4,3
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nominalni BDP u mil KM	30.862	31.826	33.266	34.909	36.685	38.652
Nominalni rast u %	4,0	3,1	4,5	4,9	5,1	5,4
BDP deflator (prethodna godina = 100)	101,1	100,1	101,3	101,4	101,3	101,7
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	30.531	31.801	32.846	34.435	36.202	37.995
Realni rast u %	2,9	3,0	3,2	3,5	3,7	3,6
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	-1,1	1,3	1,6	1,5	1,6	1,4
Potrošnja u mil KM	30.042	30.832	31.773	32.793	33.764	34.775
Realni rast u %	1,4	1,4	1,8	1,6	1,3	1,4
Vladina potrošnja u mil KM	6.266	6.366	6.494	6.611	6.723	6.831
Realni rast u %	0,1	0,1	0,8	0,3	0,2	0,1
Privatna potrošnja u mil KM	23.776	24.466	25.280	26.182	27.041	27.945
Realni rast u %	1,8	1,7	2,1	1,9	1,6	1,7
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	5.189	5.479	6.077	6.651	7.249	7.904
Realni rast u %	2,5	5,3	10,6	9	8,4	8,5
Vladine investicije u mil KM	697	764	1.031	1.227	1.472	1.752
Realni rast u %	31,3	7,9	33,4	17,2	18,2	17,2
Privatne investicije u mil KM	4.491	4.716	5.046	5.424	5.777	6.152
Realni rast u %	-0,9	4,9	6,9	7,3	6,2	6,3
Uvoz u mil KM	15.636	17.074	18.162	19.224	20.330	21.521
Nominalni rast u %	2,8	9,2	6,4	5,8	5,8	5,9
Realni rast u %	7	4,7	4,8	3,8	3,6	3,7
Izvoz u mil KM	10.588	11.875	13.007	14.061	15.186	16.432
Nominalni rast u %	7,1	12,2	9,5	8,1	8	8,2
Realni rast u %	9,5	9,1	7,3	6	5,8	5
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	14,4	14,9	15,6	16,4	17,4	18,9
Bilans tekućeg računa u mil KM	-1.435	-1.455	-1.468	-1.568	-1.673	-1.670

Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), mart 2018. godine

Prema podacima i projekcijama Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) i Federalnog ministarstva finansija, koji su navedeni u tabeli 1., može se vidjeti da se između 2016. i 2017. godine u BiH desio rast realnog BDP-a od 0,1 % (sa 2,9 % na 3 %), dok se u narednim godinama očekuje rast od 3,2 % u 2018. godini do 3,6 % u 2021. godini.

Očekivani ekonomski rast nekih od važnijih ekonomskih partnera iz bližeg okruženja, te ekonomski rast EU bi trebali poticati BiH prema ekonomskom razvoju u periodu 2019.-2021. godine. Ovo je i više nego iskompenziralo odsustvo snažnog doprinosa rastu od strane proizvodnje i izvoza električne energije iz 2016. i 2017. godine kada je došlo do normalizacije sistema nakon velikih problema u prethodnim godinama. Ekonomski rast u okruženju bi mogao poboljšati trendove kako tekućih tako i kapitalnih novčanih priliva iz inostranstva.

Makroekonomska kretanja u srednjoročnom periodu imaju uglavnom pozitivan trend, te fokus izvoznih i ekonomskih mjera BiH treba svakako usmjeriti na rast BDP-a zemalja iz okruženja i regije, iako je u istim tim zemljama u prethodnom periodu vladala makroekonomska nestabilnost. Nakon pozitivnih makroekonomskih dešavanja koja su dovela do povoljnijeg vanjskog okruženja, prestanka pada investicija, te postepenog rasta zaposlenosti nakon višegodišnjeg realnog rasta izvoza od preko 5 % u prosjeku, očekuje se da bi ekonomski rast (GDP) u 2018. godini trebao biti nešto brži u odnosu na 2017. godinu sa realnom stopom od 3,2 %. Nakon toga se u narednim godinama očekuje dodatno ubrzanje stope ekonomskog rasta.

Projekcije za period 2019. – 2021. godina podrazumijevaju nastavak postepenog poboljšanja u okruženju koje bi trebalo dodatno ojačati rast investicija. Postepeno jačanje investicija bi uz neznatan doprinos vanjske trgovine trebalo dovesti do kontinuiranog jačanja ekonomskog rasta na stopu od 3,7 % u 2020.

Tokom 2018. očekuje se nastavak oporavka BiH privrede. Očekuje se da bi BiH tokom 2018. i 2019. godine trebala u velikoj mjeri provesti strukturalne reforme. Prošlogodišnjom predajom aplikacije za članstvo u EU, ukupni poslovni ambijent je dosta povoljniji u odnosu na prethodne godine. Rast izvozne potražnje bi trebao potaći, u velikoj mjeri izvozno orijentiranu industrijsku proizvodnju koja bi u 2018. trebala ostvariti rast od približno 4,5 %. Energetski sektor (rudnici, proizvodnja električne energije i proizvodnja koksa i derivata nafte) bi u 2018. i 2019. godini trebao ostvariti povećanje ukupne proizvodnje.

Dosljedna i pravovremena implementacija „Reformske Agende“ trebala bi omogućiti poboljšanje poslovanja BiH kompanija što bi trebalo rezultirati povećanjem investicija i obima proizvodnje u okviru prerađivačke industrije. Pored prerađivačke industrije, tokom 2018. godine očekuje se i značajniji doprinos energetskog sektora koji čini 1/3 ukupne industrijske proizvodnje u BiH.

Veća iskorištenost kapaciteta u EU bi kroz rast izvozne potražnje trebala rezultirati daljnjim povećanjem BiH prerađivačke industrije i njenom postupnom vraćanju na nivo pretkriznog razdoblja. Nastavak investicionih ulaganja u infrastrukturu i energetiku bi također trebao značajno doprinijeti jačanju kako građevinskog sektora u BiH tako i onih grana prerađivačke industrije koje su usko vezane uz građevinarstvo. Tako se prema projekcijama DEP-a za 2018. godinu u BiH očekuje realno povećanje ukupnog BiH izvoza od 7,3 %. Ovo bi rezultiralo umjerenim smanjenjem vanjskotrgovinskog deficita a ukupna pokrivenost uvoza izvozom bi bila poboljšana i na kraju 2018. godine iznosila bi oko 72 %.

Na BiH tržištu rada u 2017. godini registrovano je povećanje ukupne radne snage, što je rezultat rasta proizvodnje a time i povećanja broja zaposlenih, odnosno smanjenja broja nezaposlenih lica. Podaci sa početka 2018. godine ukazuju da broj zaposlenih u BiH postepeno nastavlja rasti. Promjene na tržištu rada su determinisane poslovnim okruženjem u BiH i regionu, odnosno obimom investicija i vanjske trgovine.

Glavni rizici za ostvarenje ovih projekcija su vezani za (ne)ostvarivanje pretpostavki iz vanjskog sektora vezano za ekonomski rast u okruženju, kretanje svjetskih cijena, vremenske prilike i sl.

2.2. Makroekonomske projekcije FBiH za period 2017. - 2020. g.

U domaćoj privredi FBiH, nakon realnog rasta ekonomskih aktivnosti u 2015. godini ostvaren je blagi realni rast BDP-a u 2016. godini u procentu od 3,6 %. Očekivanja su da će BDP zabilježiti realan rast u 2017. godini po stopi od 4,5 %, u 2018. godini 3,2 %, da bi u 2019., odnosno u 2020. godini procijenjeni rast iznosio 5,1 % i 5,3 % (*Tabela 2.*) Pretpostavke i prognoze makroekonomskog okvira za Federaciju BiH se temelje na pokazateljima u 2015. i 2016. godini te projekcijama za period 2017.-2020. godine koje su objavljene u Dokumentu okvirnog budžeta Federacije BiH, a baziraju se na podacima Federalnog zavoda za statistiku.

Tabela 2. Makroekonomski pokazatelji za Federaciju BiH za razdoblje 2015 – 2020. god.

Indikator	Izvršenje		Projekcije FMF-a			
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Nominalni BDP u mil.KM	18.688	19.537	20.263	21.164	22.289	23.614
Nominalni rast u %	3,1 %	2,9 %	3,7 %	4,4 %	5,3 %	5,9 %
Realni BDP u mil.KM (prethodna g.=100)	19.258	19.949	20.847	21.527	22.639	23.846
Realni rast u %	3,0 %	3,6 %	4,5 %	3,2 %	5,1 %	5,3 %

Izvor: Prema podacima Ministarstva finansija FBiH, Dokument okvirnog budžeta FBiH 2018-2020. (Projekcije izrađene na osnovu DEP projekcija za DOB iz septembra 2017.g. a na osnovu procenta učešća entiteta FBiH u BDP-u BiH- Saopćenje BHAS broj 2. od 21.7.2017.g.)

U 2018. godini očekuje se nastavak postepenog poboljšanja eksternog okruženja i jačanje ekonomskog rasta u Federaciji BiH. Očekivano jačanje ekonomskog rasta i zaposlenosti u okruženju bi trebalo osigurati značajan rast ne samo izvoza nego i domaće potražnje koja se u značajnoj mjeri finansira inostranim priljevima. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, broj registrovanih nezaposlenih osoba u 2016.g. se smanjio za 3,1 % u odnosu na 2015. godinu. U 2017. godini se očekuje smanjenje za 2,8 %, u 2018. godini za 2,9 %, te u 2019., odnosno 2020. godini smanjenje broja nezaposlenih za 3,0 % i 3,5 %. *(Izvor: Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2018. – 2020. godina, FMF, maj 2017.g.).*

Oblasti u kojima Vlada Federacije BiH provodi strukturne reforme i koje će biti u fokusu u narednom periodu su:

- **javne finansije, oporezivanje i fiskalna održivost** – Izmjenama i dopunama Zakona o budžetima u Federaciji BiH uvedena su dodatna ograničenja i kontrola potrošnje nižih nivoa vlasti, usvojena je Strategija za upravljanje javnim dugom;
- **poslovna klima i konkurentnost** – zakonsku proceduru su prošli Zakon o unutrašnjem platnom prometu, Zakon o privrednim društvima, te Zakon o direktnim stranim ulaganjima. Također, usvojen je i Program javnih investicija;
- **tržište rada** – usvojen je Zakon o radu, te je potpisan Opći kolektivni ugovor. Također, donesena je Uredba o prvom zapošljavanju i samozapošljavanju za čiju realizaciju su bila

planirana sredstva u iznosu od 50 mil. KM za 2016. Izdvajanje sredstava za ove namjene planirano je i za naredne godine;

- **reforma socijalne zaštite i penzija** – fokus je na izradi Zakona o PIO-u, kao i Zakona o organizaciji PIO-a;

- **vladavina prava i dobro upravljanje** – potrebno je raditi na efikasnijoj borbi protiv korupcije, prevenciji sukoba interesa u pravosuđu, jačanju profesionalizma i disciplinske odgovornosti nosilaca pravosudnih funkcija, unapređenju integriteta policijskih agencija i saradnje policija na svim nivoima vlasti. Radi se na donošenju strategije za borbu protiv korupcije i terorizma;

- **reforma javne uprave** – usvojena je Uredba o vršenju ovlaštenja u privrednim društvima sa učešćem državnog kapitala iz nadležnosti Federacije BiH uz kategorizaciju privrednih društava, Izmjenama i dopunama Zakona o državnoj službi, te Zakona o državnim službenicima i namještenicima, započeto je uspostavljanje modernije, kompetentnije, transparentnije, efikasnije, fleksibilnije i odgovornije javne uprave. Također, u toku 2018. godine biće potrebno izvršiti reorganizaciju državnih organa, usvojiti ključne principe reforme javne uprave, te uspostaviti sistem određivanja plata na osnovu vrijednosti, kao i revidirati kadrovske planove.

2.3. Makroekonomske projekcije za SBK za period 2018-2021.

Srednjobosanski kanton (SBK) zauzima 3.189 km² površine i čine ga dvanaest općina: **Bugojno**, Busovača, Dobretići, Donji Vakuf, Fojnica, Gornji Vakuf-Uskoplje, Jajce, Kiseljak, Kreševo, Novi Travnik, Travnik i Vitez, što čini 12,21 % ukupne teritorije Federacije BiH, odnosno 6,23 % ukupne teritorije Bosne i Hercegovine. Procjene Federalnog zavoda za statistiku pokazuju da u ovom kantonu ima 251.973 stanovnika, što je 11,4 % u odnosu na ukupan broj stanovnika Federacije Bosne i Hercegovine. Gustoća naseljenosti je nešto ispod prosjeka Federacije BiH (79,0 u SBK naspram 84,5 stanovnika po km² u FBiH). (*Izvor: Dokument okvirnog budžeta SBK 2018-2020.*).

Evropska unija kao preduvjet za aplikaciju BiH u članstvo EU traži usvajanje **Reformske agende između svih nivoa vlasti u BiH**, koja uključuje njenu provedbu kroz niz reformi. Taj dokument precizira provođenje mjera i aktivnosti koje će poboljšati poslovno okruženje i smanjiti opterećenja na rad, poboljšavanje efikasnost javne uprave, jačanje

kapaciteta tržišta rada, unapređenje fiskalne održivosti i finansijsku stabilnost. **Provedba Reformske agende** je prioritet. Širok set srednjoročnih prioriteta bit će prerađen u konkretne inicijalne mjere i pothvate, koji će biti pripremljeni i trebali bi biti provedeni u 2018. i 2019. godini, sa svakom institucijom pojedinačno. Ove mjere i pothvati će biti razrađeni do daljnjih preciznijih mjera koje će Reformsku agendu pomjeriti s njene početne faze dalje u srednjoročno razdoblje. Provedba ovog dokumenta značajno će utjecati na ekonomsku i fiskalnu politiku u SBK i njenim općinama. Prema statističkim podacima ukupan broj poslovnih subjekata u Federaciji BiH na dan 31.12.2016. godine iznosio je 105.083 i viši je za oko 2 % u odnosu na prethodnu godinu. Ukupan broj poslovnih subjekata u SBK iznosio je 10.225 u 2016. godini i manji je za 683 ili 6,3 % u odnosu na prethodnu godinu. Broj poslovnih subjekata u SBK učestvuje u ukupnom broju poslovnih subjekata u Federaciji BiH s 9,7 %. Ukupan broj registriranih preduzeća u Federaciji BiH sa stanjem na dan 31.12.2016. godine iznosio je 134.019, dok je u SBK broj registriranih preduzeća iznosio 12.803. Broj registriranih preduzeća u Općini Bugojno je iznosio 2.122 što čini 68 preduzeća na 1000. stanovnika.

Tabela 3. Stanovništvo i Struktura poslovnih subjekata u SBK po općinama za 2016. god.

Općine	Stanovništvo	Broj preduzeća				Broj preduzeća na 1000 stanovnika
		Ukupno	Pravne osobe	Jedinice u sistemu	Obrti	
UKUPNO SBK	251.973	12.803	4.821	2.578	5.404	50,8
Bugojno	31.220	2.122	659	376	1.087	68,0
Busovača	17.773	827	294	131	402	46,5
Dobretići		41	26	13	2	25,6
Donji Vakuf	13.828	677	220	147	310	49,0
Fojnica	11.979	592	200	94	298	49,4
G. Vakuf-	20.519	1.010	265	146	599	49,2
Jajce	26.867	949	392	225	332	35,3
Kiseljak	20.454	1.255	540	257	458	61,4
Kreševo	5.149	337	180	52	105	65,4
Novi Travnik	23.767	953	405	242	306	40,1
Travnik	53.054	2.553	976	591	986	48,1
Vitez	25.763	1.487	664	304	519	57,7
FBiH	2.206.231	134.019	55.491	28.941	49.602	60,7

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, maj 2017. godine.

Prema procjeni Federalnog zavoda za programiranje razvoja u FBiH u 2016. godini, zabilježen je rast bruto domaćeg proizvoda. Ostvareni nominalni bruto domaći proizvod na nivou FBiH za 2016. godinu je iznosio 19.540 mil. KM (8.857 KM per capita), sa realnim rastom u procentu od 4,5 %. U periodu 2011. - 2016. godine ostvaren je prosječan rast BDP-a u procentu od 2,5 %. *(Izvor: Statistički godišnjak FBiH 2017.)*

U srednjobosanskom kantonu procjenjuje se da je u 2015. godini ostvaren GDP u iznosu od 1.304 miliona KM, što u odnosu na GDP Federacije iznosi 7,6 %. Procjena GDP-a po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u SBK iznosi 5.163 KM ili 70,3 % od prosjeka Federacije. U općini Bugojno u 2014. i 2015. godini GDP per capita je iznosio oko 3.700 KM. (Napomena: Zadnji objavljeni podaci Zavoda za statistiku FBiH za GDP-Bruto društveni proizvod za SBK po općinama su objavljeni u 2015. godini)

Po izračunu indeksa razvijenosti Federalni zavod za programiranje razvoja za 2015. i 2016 godinu na 1. mjestu po rangi razvijenosti unutar SBK je općina Vitez, dok je na posljednjem mjestu po rangi općina Dobretići.

Industrijska proizvodnja SBK i Općine Bugojno

U 2016. godini u Federaciji BiH ostvaren je izvoz u iznosu od 6.260 mil. KM što je za 1,9 % više u odnosu na izvoz u 2015. godini, dok je u SBK izvoz iznosio 702 mil. KM ili 6,7 % više u odnosu na prethodnu godinu. Izvoz SBK u 2016. godini učestvuje u ukupnom izvozu Federacije BiH s 11,22 %. U 2016. godini u Federaciji BiH ostvaren je uvoz u iznosu od 10.925 mil. KM ili 5,50 % više u odnosu na 2015. godinu, dok je u SBK uvoz iznosio 932 mil. KM ili 14,2 % više u odnosu na prethodnu godinu. Uvoz Kantona učestvuje u ukupnom uvozu F BiH s 8,53 %.

Povećanje izvoza zabilježeno je u većini općina SBK u 2016. godini. Najviše izvoze općine Travnik (298 mil. KM) i Jajce (128 mil. KM) a najmanje općina Dobretići (4 mil KM). Pokrivenost uvoza izvozom za SBK iznosi 75,36 %.

Općina Bugojno u 2016. godini je ostvarila ukupni izvoz od oko 53 mil.KM i uvoz u iznosu od oko 35 mil.KM što čini 154 % pokrivenosti uvoza izvozom. *(Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, maj 2017)*

Tržište rada SBK i Općine Bugojno

Prosječan broj zaposlenih u 2016. godine na području SBK je 43.474, što predstavlja rast od 4,5 % u odnosu na 2015. godinu. U 2016. godini prosječan broj nezaposlenih u SBK

iznosio je 38.748 osoba, što je za 4.726 osobe manji broj u odnosu na broj zaposlenih. Prosječan broj zaposlenih za Općinu Bugojno u 2016. iznosio je 4.305 dok je prosječan broj nezaposlenih iznosio 5.768 što čini razliku od 1.463. Prosječna neto plaća 2016. godini za FBiH je bila 839 KM, za SBK je bila 678,00 KM dok je prosječna neto plaća za Općinu Bugojno iznosila 642,00 KM što je ispod prosjeka uzimajući u obzir FBiH i SBK. Broj nezaposlenih lica u općini Bugojno sa 31.12.2017.godine je iznosio 5.440. Prema tome, bilježimo pad broja lica koja traže posao za 328 odnosno 5,7 % u odnosu na 2016 godinu (Izvor podataka: Bilten Zavoda za zapošljavanje SBK).

Tabela 4. Prosječna zaposlenost, nezaposlenost i plaće po općinama u SBK za 2016. god.

Općine	Prosječan broj zaposlenih	Prosječan broj nezaposlenih	Prosječna neto plaća
UKUPNO SBK	43.474	38.748	678,00
Bugojno	4.305	5.768	642,00
Busovača	2.008	2.940	709,00
Dobretići	34	94	913,00
Donji Vakuf	1.670	2.854	687,00
Fojnica	1.959	1.963	735,00
G. Vakuf - Uskoplje	2.679	2.971	688,00
Jajce	3.146	3.744	827,00
Kiseljak	3.785	2.492	625,00
Kreševo	1.188	600	658,00
Novi Travnik	3.395	3.629	773,00
Travnik	13.183	7.519	661,00
Vitez	6.122	4.174	607,00

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, maj 2017.

Projekcije prihoda SBK

Procjenjene stope rasta prihoda za SBK za 2018. iznose 3,2 %, dok su za 2019. godinu projektovane za 5,3 % u odnosu na ostvareno u 2017. godini. Projekcija prihoda u navedenom razdoblju zasnovana je na projektiranim relevantnim makroekonomskim pokazateljima, historijskoj sezonskoj shemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija

prihoda za 2018. i 2019. godinu, te efektima izmjena politika u oblasti carina i trošarina na duhan.

Raspodjela prihoda od neizravnih poreza s jedinstvenog računa za SBK procjenjuje se u iznosu od 126.9 milijuna KM u 2018., što predstavlja **rast od 2,47 %** u odnosu na 2017. godinu po revidiranim projekcijama Sektora za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva financija, i 136.2 milijuna KM u 2019. godini što predstavlja **rast od 7,3 %** u odnosu na 2018. godinu. U dvije naredne fiskalne godine ovi iznosi su projicirani na 144.6 milijuna KM u 2020. godini, te 150 milijuna KM u 2021. godini.

Najveći generator suficita prihoda od neizravnih poreza u navedenom razdoblju je PDV, s obzirom na njegovo značajno udio u prihodima, te planiranim stabilnim stopama rasta u skladu s projektiranim stopama rasta potrošnje. U sve tri navedene godine prihodi od PDV-a generiraju preko 65 % apsolutnog godišnjeg projektiranog rasta prihoda. Odjeljenje očekuje da će zbog pojačane supstitucije cigareta rezanim duhanom i snaženja crnog tržišta vrijednost tržišta duhanskih prerađevina rasti usporeno, a pad potrošnje cigareta bit će sve izraženiji.

Prihodi od indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa

Prihodi od neizravnih poreza s Jedinstvenog računa Zakonom o pripadnost javnih prihoda u Federaciji BiH (Službene novine Federacije BiH broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15) je detaljno regulirana raspodjela prihoda od neizravnih poreza između Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i direkcija za ceste.

Izmjenama Zakona (Sl. novine F BiH, broj 35/14) se osiguralo uključivanje Grada Sarajeva i općina Kantona Sarajevo u izravnu raspodjelu prihoda od neizravnih poreza s nivoa Federacije BiH. Izmjenama Zakona (Sl. novine F BiH, broj 94/15) financiranje funkcija kantona umanjeno je na 51,23 % umjesto prijašnjih 51,48 % prihoda s Jedinstvenog računa, a za financiranje funkcija Grada Sarajeva namijenjeno je 0,25 % a za „posebne rashodovne potrebe“ Kantona Sarajevo koeficijent je smanjen s 2 na 1,9658. Naime, prema prijašnjem Zakonu, kanton je dio prihoda određivao općinama i Gradu, što nije u skladu s Ustavom F BiH i ostalim zakonima o lokalnoj samoupravi. Pojedinačno sudjelovanje kantona u raspodjeli prihoda iz članka 6. ovog Zakona vrši se na osnovi formule koja se temelji na sljedećim omjerima: 57 % na osnovi broja stanovnika u

kantonu; 6 % na osnovi površine kantona; 24 % na osnovi broja učenika u osnovnom obrazovanju; 13 % na osnovi broja učenika u srednjem obrazovanju.

U tabeli 5. je detaljan prikaz Izvršenja prihoda od indirektnih poreza Kantona i općine Bugojno pojedinačno sa Jedinštenog računa za 2017. godinu, revidirane projekcije za 2018. g. i projekcije prihoda za razdoblje 2019. - 2021. godina.

Tabela 5: Izvršenje prihoda od indirektnih poreza kantona i općine kantona pojedinačno na Jedinštenom računu za 2017. godinu, revidirane projekcije za 2018. godinu i revidirane projekcije prihoda za period 2019.-2021. godina

Indirektni porezi	Izvršenje 2017	2018	2019	2020	2021
SBK	147.629.303	151.304.587	162.359.144	172.385.503	178.806.725
Kanton	123.904.751	126.972.335	136.249.138	144.663.095	150.051.679
Bugojno	2.964.793	3.075.556	3.300.261	3.504.066	3.634.589
Busovaca	1.665.498	1.733.885	1.860.565	1.975.463	2.049.047
Dobretići	151.033	154.314	165.588	175.814	182.363
Donji Vakuf	1.429.639	1.483.125	1.591.485	1.689.765	1.752.708
Fojnica	1.222.744	1.245.225	1.336.203	1.418.719	1.471.565
Gornji Vakuf-Uskoplje	2.027.563	2.078.947	2.230.838	2.368.602	2.456.830
Jajce	2.534.453	2.621.188	2.812.696	2.986.392	3.097.632
Kiseljak	1.915.840	1.742.458	1.869.764	1.985.230	2.059.178
Kresevo	502.753	520.808	558.859	593.371	615.474
Novi Travnik	2.230.319	2.329.707	2.499.919	2.654.299	2.753.170
Travnik	4.953.046	5.163.075	5.540.298	5.882.435	6.101.551
Vitez	2.126.872	2.183.966	2.343.530	2.488.253	2.580.938
Općine/gradovi	23.724.552	24.332.252	26.110.006	27.722.408	28.755.046

Izvor: Projekcije rađene na bazi ukupnog plana prihoda na Jedinštenom računu, preuzetog od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje (OMA), april 2018. godine.

Prihodi od direktnih poreza

Projekcija prihoda od izravnih poreza rađene su po ustaljenoj metodologiji, prateći makroekonomske pokazatelje (GDP-nominalni i realni rast GDP-a, inflacija, potrošnja, investicije), uz praćenje godišnjih i sezonskih trendova ostvarenja prihoda u prethodnim

godinama i izmjena propisa koji tretiraju određene oblasti. Efekti naplate prihoda od poreza na dobit od uvođenja Zakona o porezu na dobit, pokazuju blagi rast za kantonalne Budžete, a koji se različito odražavaju za svaki kanton pojedinačno.

Kantoni u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH prikupljaju niz drugih direktnih poreza, koji uključuju porez na dobit pravnih lica i porez na dohodak, zatim prihode po osnovu kantonalnih propisa o porezima na imovinu i niz neporeznih prihoda, koji im omogućavaju da financiraju ustavom utvrđene funkcije.

U 2018. godini za SBK projiciran je ukupan iznos prihoda po osnovu poreza na dohodak od 16.1 milijuna KM., što predstavlja **daljnje povećanje od 14%** u odnosu na ostvareno u 2017. godini (14.1 milijuna KM). Porast ovih prihoda za SBK projiciran je i u narednim godinama, dok je za Općine kantona pojedinačno projicirano smanjenje u 2018. godini za 10 %, u 2019. za 6,9 % i 2020. za 3,5 % u odnosu na ostvareno u 2017. godini.

3. Projekcije Budžeta Općine Bugojno za period 2019-2021

3.1 Projekcije prihoda za period 2019-2021 godinu

Očekivani nivo ukupnih poreznih i neporeznih prihoda, koji su na raspolaganju za finansiranje funkcija Budžeta općine Bugojno iznosi 7.655.000 KM u 2019. godini, 7.855.000 KM u 2020. godini i 8.201.000 KM u 2021. godini. Projekcija ukupnih prihoda za 2019. godinu predviđa manji iznos u odnosu na planirano u 2018. godini jer, najvećim dijelom, transferi sa viših nivoa vlasti u tekućoj godini ne ostvaruju se kako je planirano.

Tabela 6. Projekcija prihoda, primitaka i finansiranja za općinu Bugojno 2019 - 2021

R. b.	Ekon. kod	Opis	Ostvareno	Ostvareno	Plan	Projekcije		
			2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
1		PRIHODI, PRIMICI I FINANSIRANJE	7.385.936,00	7.104.434,00	7.973.000,00	7.655.000,00	7.855.000,00	8.201.000,00
2	710000	PRIHODI OD POREZA	5.569.124,00	5.288.129,00	5.421.000,00	5.584.000,00	5.853.500,00	6.079.000,00
3	711000	Porezi na dobit pojedinaca i poduzeća	7.163,00	6.377,00	7.500,00	6.500,00	6.500,00	7.000,00
4	712000	Doprinosi za socijalnu zaštitu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5	713000	Porezi na plaću i radnu snagu	1.887,00	363,00	2.000,00	1.000,00	1.000,00	1.000,00
6	714000	Porez na imovinu	1.193.100,00	920.378,00	900.000,00	945.000,00	960.000,00	1.000.000,00
7	715000	Domaći porezi na dobra i usluge (zaostale obveze na temelju poreza na promet dobara i usluga)	20.387,00	12.180,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00
8	716000	Porez na dohodak	1.003.561,00	1.114.266,00	1.070.000,00	1.040.000,00	1.075.000,00	1.120.000,00
9	717000	Prihodi od neizravnih poreza	3.341.431,00	3.234.103,00	3.430.000,00	3.580.000,00	3.800.000,00	3.940.000,00
10	719000	Ostali porezi	1.595,00	462,00	1.500,00	1.500,00	1.000,00	1.000,00
11	720000	NEPOREZNI PRIHODI	1.512.488,00	1.584.563,00	2.102.000,00	1.771.000,00	1.801.500,00	1.872.000,00
12	721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	23.836,00	127.177,00	103.000,00	100.000,00	100.000,00	120.000,00
13	722000	Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	1.486.852,00	1.456.407,00	1.997.000,00	1.670.000,00	1.700.000,00	1.750.000,00
14	723000	Novčane kazne (neporezne prirode)	1.800,00	979,00	2.000,00	1.000,00	1.500,00	2.000,00
15	730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	52.500,00	3.115,00	250.000,00	100.000,00	100.000,00	150.000,00
16	731000	Primljeni tekući transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
17	732000	Primljeni tekući transferi od ostalih razina vlasti	52.500,00	3.115,00	250.000,00	100.000,00	100.000,00	150.000,00
18	733000	Donacije	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
19	740000	KAPITALNI TRANSFERI	138.562,00	202.797,00	200.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00
20	741000	Primljeni kapitalni transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
21	742000	Kapitalni transferi od ostalih razina vlasti	138.562,00	202.797,00	200.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00
22	770000	PRIHODI PO OSNOVI ZAOSTALIH OBVEZA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
23	777000	Prihodi po osnovi zaostalih obveza	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00
24	810000	KAPITALNI PRIMICI	113.262,00	25.830,00	0,00	100.000,00	0,00	0,00
25	811000	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	113.262,00	25.830,00	0,00	100.000,00	0,00	0,00
26	813000	Primici od financijske imovine	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
27	814000	Primici od dugoročnog zaduživanja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28	815000	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Izvor: Služba za finansije i inspeksijski nadzor Općine Bugojno juni, 2018.

Prihodi od indirektnih poreza

Prihodi od indirektnih poreza su porez na dodanu vrijednost (PDV) i porezi koji pripadaju Direkciji cesta.

Najznačajniji u ovoj grupi prihoda je prihod od PDV-a, koji je zajedno sa porezima koji pripadaju Direkciji cesta se predviđa, u skladu sa smjernicama dostavljenim od strane viših nivoa vlasti, u iznosu od 3.580.000 KM za 2019. godinu

Predviđeni iznos prihoda od indirektnih poreza u 2018. u iznosu od 3.430.000 KM je veći za 6,06 % od izvršenja u 2017. godini, kako je i predviđeno po projekcijama sa viših nivoa vlasti. U 2020. godini planiran je prihod od indirektnih poreza za Općinu Bugojno u iznosu od 3.800.000 KM i u 2021. godini 3.940.000 KM.

Porez na dohodak

Prihodi od poreza na dohodak, u skladu sa smjernicama dostavljenim od strane viših nivoa vlasti, u narednom srednjoročnom periodu u 2018. godini iznosi 1.070.000 KM, u 2019.godini 1.040.000 KM, u 2020. godini 1.075.000 KM i u 2021. godini 1.120.000 KM.

Porezi na imovinu

Ovi porezi obuhvataju porez na imovinu od fizičkih i pravnih lica, porez na nasljeđe i darove, porez na promet nepokretnosti fizičkih i pravnih lica i ostale poreze na imovinu koji se naplaćuju i raspoređuju između budžeta kantona i općina prema kantonalnim propisima.

Projekcija ovih prihoda za 2018. godinu je 900.000 KM , za 2019.godina 945.000 KM , za 2020.godina 960.000 KM i za 2021. godinu 1.000.000 KM.

Neporezni prihodi

Neporezni prihodi uključuju:

- naknade i takse (naknade po osnovu dodjele i korištenja građevinskog zemljišta i građenje, administrativne takse, komunalne takse i naknade i ostale općinske naknade)
- novčane kazne
- posebne naknade
- ostale neporezne prihodi (uključujući i vlastite prihode korisnika Budžeta općine)

Očekivani ukupni iznos prikupljenih neporeznih prihoda u 2018. godini iznosi 2.102.000 KM. Dalje, projekcija neporeznih prihoda u 2019.godini iznosi 1.771.000 KM, u 2020. godini 1.801.500 KM i u 2021. godini 1.872.000 KM. (**Tabela 6.**)

Potrebno je napomenuti da su neporezni prihodi još uvijek najslabija tačka sagledavanja prihoda koji se kao takvi različito tretiraju u Federaciji BiH, kantonima i općinama, zbog čega treba uslijediti njihovo specificirano i unificirano praćenje.

Također potrebno je da se nadležne općinske službe više angažiraju oko povećanja tekućih transfera sa viših nivoa vlasti koji imaju tendenciju pada zbog nemogućnosti viših nivoa vlasti da sufinansiraju kapitalne projekte lokalnih zajednica tj. Općina.

Napomena: Na osnovu Zakona o pripadnosti javnih prihoda FBiH, potrebno je da Općinsko vijeće do 31.12.2018. donese novu Odluku o komunalnim djelatnostima i naknadama o kojoj značajno zavisi ukupna visina neporeznih prihoda Općine.

3.2. Projekcije rashoda i izdataka po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji za period 2019. - 2021.

Očekivana projekcija rashoda i izdataka Općine Bugojno iznosi 7.655.000 KM u 2019. godini, 7.855.000 KM u 2020. godini i 8.201.000 KM u 2021. godini. Projicirani ukupni rashodi i izdaci za 2019. su manji u odnosu na planirane u 2018. godini što je u skladu sa ostvarenim prihodima do 31.05.2018. godini kao i mjerama štednje. Mjere štednje kod javne potrošnje bi se trebale provoditi kroz ograničavanje rasta tekućih rashoda, uz istovremeno osiguranje normalnog funkcionisanja rada javne uprave kao i osiguravanje sredstava za infrastrukturne projekte i investicije.

U **tabelama 7.** su urađene projekcije rashoda i izdataka Općine po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji za razdoblje 2019-2021. godine:

Tabele 7.Projekcija rashoda i izdataka po ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji općine Bugojno za razdoblje 2019-2021.

R. b.	Ekonom. kod	Vrsta rashoda	Ostvareno 2017.	Plan 2018.	Projekcije		
					2019.	2020.	2021.
1		UKUPNO RASHODI I IZDACI	8.028.906,00	7.973.000,00	7.655.000,00	7.855.000,00	8.201.000,00
2	600000	Tekuća rezerva		33.500,00	35.000,00	40.000,00	51.000,00
3	610000	Ukupni tekući rashodi	7.907.412,00	7.524.500,00	6.990.000,00	7.235.000,00	7.560.000,00
4	611000	Plaće i naknade troškova zaposlenih	2.158.003,00	2.416.000,00	2.500.000,00	2.600.000,00	2.690.000,00
5	612000	Doprinosi poslodavaca i ostali doprinosi	200.783,00	225.000,00	235.000,00	245.000,00	255.000,00
6	613000	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	579.613,00	610.000,00	610.000,00	625.000,00	650.000,00
7	614000	Tekući transferi i drugi tekući rashidi	3.419.155,00	3.366.800,00	2.630.000,00	2.650.000,00	2.800.000,00
8	615000	Kapitalni transferi	1.534.612,00	892.200,00	1.000.000,00	1.100.000,00	1.150.000,00
9	616000	Izdaci za kamate	15.246,00	14.500,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00
10	820000	Ukupni kapitalni izdaci	121.494,00	415.000,00	630.000,00	580.000,00	590.000,00
11	821000	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	44.574,00	91.000,00	100.000,00	80.000,00	90.000,00
12	822000	Izdaci za financijsku imovinu	0,00	247.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00
13	823000	Izdaci za otplate dugova	76.920,00	77.000,00	30.000,00	0,00	0,00
14		Broj zaposlenih	89	100	100	100	100

R. b.	Funkc. kod - Klasa	Rashodi po funkcionalnim kategorijama	Ostvareno 2017.	Plan 2018.	Projekcije		
					2019.	2020.	2021.
1		UKUPNO	8.028.906,00	7.973.000,00	7.655.000,00	7.855.000,00	8.201.000,00
2	01	OPĆE JAVNE USLUGE	3.352.328,00	4.082.500,00	4.100.000,00	4.200.000,00	4.300.000,00
3	02	OBRANA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4	03	JAVNI RED I SIGURNOST	116.000,00	111.500,00	115.000,00	120.000,00	120.000,00
5	04	EKONOMSKI POSLOVI	1.111.816,00	676.500,00	755.000,00	770.000,00	850.000,00
6	05	ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	229.797,00	133.000,00	200.000,00	210.000,00	240.000,00
7	06	STAMBENI I ZAJEDNIČKI POSLOVI	782.033,00	701.200,00	750.000,00	760.000,00	800.000,00
8	07	ZDRAVSTVO	23.000,00	66.000,00	50.000,00	50.000,00	61.000,00
9	08	REKREACIJA, KULTURA I RELIGIJA	1.424.991,00	1.322.800,00	800.000,00	840.000,00	900.000,00
10	09	OBRAZOVANJE	484.134,00	384.500,00	385.000,00	390.000,00	400.000,00
11	10	SOCIJALNA ZAŠTITA	504.807,00	495.000,00	500.000,00	515.000,00	530.000,00

Izvor: Služba za finansije i inspekcijski nadzor Općine Bugojno juni, 2018.

Plaće i naknade troškova zaposlenih

Planirani broj zaposlenih (državnih službenika i namještenika) u Općini Bugojno na kraju 2018. godine je 100. Ukupno planirana potrošnja za bruto plaće i naknade zaposlenih u 2018. iznosi 2.416.000 KM dok je projicirani iznos za 2019. godinu 2.500.000 KM, za 2020. godinu iznos bi se trebao povećati na 2.600.000 KM i za 2021. godinu 2.690.000 KM. Projicirani prosječan broj zaposlenih u Općini Bugojno za period 2019. - 2021. godinu je 100.

Materijalni troškovi

Ukupna izdvajanja za materijalne troškove Općine Bugojno procjenjuju se na 610.000 KM u 2018. god., 610.000 KM u 2019., 625.000 KM u 2020. godini i 650.000 KM u 2021. godini. Putni troškovi, nabavka materijala, komunalni izdaci, troškovi energije i ugovorene usluge su realno planirani i neizbježni kad je u pitanje kvalitetna i profesionalna usluga građanima, kao i potrebe Općinskog vijeća, mjesnih zajednica i ostalih korisnika.

Tekući transferi

Ukupna izdvajanja za tekuće transfere se procjenjuju u iznosu od 3.366.800 KM za 2018., 2.630.000 KM za 2019. godinu, 2.650.000 KM za 2020. godinu i 2.800.000 KM za 2021. godinu. Razlog pada iznosa za ovu namjenu u odnosu na prethodne godine leži u činjenici da očekivani pad ukupnih prihoda zahtjeva i mjere štednje za sve korisnike budžetskih sredstava dok su bruto plaće zaposlenih zakonski regulisane a materijalni troškovi za rad javne uprave i Općinskog vijeća su minimalno planirani. Uz mjere štednje, budžetsko programiranje je sigurno jedno od rješenja problema nerealne potrošnje korisnika. Po pitanju izrade programa potrošnje po kojima bi se finansirali svi korisnici budžetskih sredstava, potrebno je da se svi akteri uključe u proces planiranja i izrade dokumenta Budžeta kako bi se sredstva trošila realno, namjenski i transparentno. Kako bi se budžetsko programiranje realizovalo u skladu sa Zakonom o Budžetima FBiH i ostalim zakonskim propisima, potrebno je da sve potrošačke jedinice organa uprave (općinske službe) urade pojedinačne programe utroška sredstava za tekuće i kapitalne transfere i izdatke kako bi služba za finansije i inspekcijski nadzor mogla pratiti namjenski i transparentan utrošak sredstava iz Budžeta.

Kapitalni transferi i izdaci

Ukupna izdvajanja za kapitalne transfere se procjenjuju u iznosu od 892.200 KM za 2018. godinu, 1.000.000 KM za 2019. god., 1.100.000 KM za 2020. godinu i 1.150.000 KM za 2021. godinu. Uzimajući u obzir planirano u dokumentu strategije razvoja Općine za period od 2011-2020. godine i uzimajući u obzir dostavljene ali nepotpune zahtjeve korisnika za finansiranje 2019-2021. koje je Služba za finansije i inspekcijski nadzor zaprimila od nadležnih službi, iznosi za kapitalne transfere i izdatke za period 2019-2021 su manji od ostvarenja u odnosu na protekle budžetske godine.

Infrastrukturni i kapitalni projekti i razvojni programi koje Općina planira realizovati za period 2019-2021. godine su djelomično navedeni u Nacrtu dokumenta strategije razvoja Općine za period 2011-2020. Najvažniji razvojni programi iz dokumenta Nacrta strategije razvoja Općine su: Izgradnja infrastrukture i podrška razvoju malih i srednjih preduzeća, poboljšanje tehnološke proizvodnje, razvoj poljoprivredne proizvodnje i kreiranje poslovnog okruženja za privlačenje investicija. Općina će nastojati da za period od 2019-2021. započne i završi veći dio projekata koji su planirani pod svakim pojedinačnim programom i u skladu sa svojim mogućnostima i nadležnostima.

Izdaci za nabavku stalnih sredstava se uglavnom odnose na održavanje zgrade Općine i nabavku opreme a planirani su u iznosu od 100.000 KM za 2019. godinu.

Izdaci za finansijsku imovinu se odnose na neraspoređeni višak prihoda i rashoda (pokriće deficita iz prethodnih godina) koji je planiran u iznosu od 247.000 KM za 2018. godinu a projiciran je u iznosu od 500.000 za 2019. godinu, 500.000 KM za 2020. i također 500.000 KM za 2021. godinu a svrha je podmirivanje obaveza iz proteklih perioda.

Izdaci za otplate duga

Ostatak otplate kredita za period 2018.-2019. godine odnosi se na kredit kod Razvojne banke za rekonstrukciju Ulice Sultan Ahmeda koja je završena u roku u 2012. godini. Otplate kredita je planirana u iznosu od 77.000 KM za 2018. i 30.000 KM za 2019. godinu kad će biti okončana i zadnja rata otplate.

Budžetska potrošnja po funkcionalnoj klasifikaciji

Iz pregleda rashoda po funkcionalnoj klasifikaciji vidljivo je da se najveći dio sredstava usmjerava prema aktivnostima općih javnih službi (regulisano zakonom) odnosno prema

povećanju kvalitete usluga građanima kao i zaposlenju visoke stručne spreme u organu uprave. Potrošnja usmjerena prema stambeno-komunalnim aktivnostima je posebno značajna jer je prioritet Općine da kroz izgradnju infrastrukture stvara preduslove za investicije i razvoj. Za period od 2019. do 2021. planira se minimalno tj. realno povećanje potrošnje za sve aktivnosti.

Napomena: Usvojeni Budžet za 2018. godinu je urađen po novoj funkcionalnoj klasifikaciji COFOG, kako je i propisano novim Zakonom o Budžetima FBiH ("Službene novine FBiH", br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16) i Pravilnikom o knjigovodstvu Budžeta u FBiH (Sl.novine FBiH, broj: 60/14).

3.3 Pregled programa aktivnosti budžetskog korisnika, Jedinstvenog organa uprave sa potrošačkim jedinicama

Strateški cilj budžetskog korisnika, jedinstvenog organa uprave je blagovremeno i potpuno ostvarivanje programskih aktivnosti Načelnika Općine zajedno sa potrošačkim jedinicama odnosno općinskim službama.

Tabela 8. Pregled programa aktivnosti po potrošačkim jedinicama (službama) za period 2019-2021.

Lista programa aktivnosti korisnika	Plan za 2018.	Projekcije			Nosioc aktivnosti	Izvor finansiranja
		2019.	2020.	2021.		
1. Program aktivnosti Općinskog Načelnika <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, tekuću rezervu i izdatke za opremu	140.000	145.000	150.000	155.000	Načelnik	Vlastita sredstva
2. Program aktivnosti Stručne službe općinskog vijeća i Načelnika <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge(posebno za rad vijećnika i komisija), parlamentarne partije, izbornu komisiju, nabavku opreme i rekonstrukciju zgrade Općine	1.331.000	1.360.000	1.365.000	1.380.000	Sekretar općinskog vijeća i načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije

3. Program aktivnosti Službe za civilnu zaštitu. <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, tekuće transfere i nabavku opreme	231.000	240.000	250.000	260.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
4. Program aktivnosti Službe za privredu, društvene djelatnosti i opću upravu <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, tekuće transfere-posebni programi za sport, kulturu, NVO, obrazovanje, poduzetništvo, poljoprivredu i ostalo i izdatke za Opremu	3.461.300	2.900.000	3.000.000	3.181.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
5. Program aktivnosti Službe za urbanizam, građenje, geodetsko-katastarske i imovinsko pravne poslove. <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, kapitalne izdatke i transfere i izdatke za opremu.	457.000	470.000	480.000	505.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
6. Program aktivnosti Službe za stambeno komunalne poslove, obnovu i razvoj MZ <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, tekuće transfere- posebni programi za transfere i subvencije, izdatke za nabavku stalnih sredstava, kapitalne transfere drugim nivoima vlasti, kapitalne transfere pojedincima	1.599.200	1.590.000	1.690.000	1.780.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije

7. Program aktivnosti Službe za finansije i inspekcijski nadzor <u>Obuhvata:</u> troškove plaća i naknada zaposlenih, doprinose, izdatke za materijal i usluge, druge tekuće transfere-povrat poreza, izdatke za opremu, otplatu kredita, izdatke za kamate, neraspoređeni višak prihoda i rashoda (pokriće deficita iz ranijih godina za 2018. godinu)	753.500	450.000	420.000	440.000	Pomoćnik načelnika	Vlastita sredstva, sredstva sa viših nivoa vlasti, donacije
8. Program aktivnosti za pokriće deficita iz ranijih godina za period 2019-2021. godinu	0	500.000	500.000	500.000	Općina Bugojno kao jedinstveni organ uprave	
UKUPNO	7.973.000	7.655.000	7.855.000	8.201.000		

Izvor: Služba za finansije i inspekcijski nadzor Općine Bugojno, juni 2018.

Programi aktivnosti svih potrošačkih jedinica (**tabela 8.**) čine ukupnu programsku aktivnost jedinstvenog organa uprave kao budžetskog korisnika. Potrošačke jedinice odnosno Načelnik i općinske službe, kao korisnici budžetskih sredstava, su dužni da u sklopu navedenih programskih aktivnosti izrade pojedinačne programe koji će obuhvatiti sve tekuće i kapitalne transfere/subvencije pojedincima, udruženjima, javnim preduzećima i ustanovama klasifikovane po funkcionalnim kategorijama iz slijedećih oblasti: Opće javne usluge, odbrana, javni red i sigurnost, ekonomski poslovi, zaštita životne sredine, stambeni i zajednički poslovi, zdravstvo, rekreacija-sport, kultura i religija, obrazovanje i socijalna zaštita.

4. Mjere i preporuke za upravljanje prihodima i rashodima u Općini Bugojno

Mjere za uspješnu fiskalnu i makroekonomsku politiku Općine za period 2019-2021 :

- Restriktivna politika prema potrošnji Budžetskih sredstava
- Budžetska disciplina i jačanje fiskalne odgovornosti korisnika budžetskih sredstava

- Jačanje makroekonomske stabilnosti (važna uloga nadležnih službi, privatnog sektora, Javnih preduzeća i ustanova i ostalih korisnika)
- Provođenje reforme javne uprave, javnih preduzeća i ustanova
- Provođenja mjera za poticanje zaposlenosti u javnom i privatnom sektoru
- Poboljšanje naplate poreznih i neporeznih prihoda
- Koordinacija i pojačane aktivnosti svih korisnika budžetskih sredstava u prikupljanju javnih prihoda sa svih nivoa vlasti
- Sprovođenje svih zakonskih i podzakonskih akata sa viših nivoa vlasti kao i usklađivanje svih pravnih regulativa općine sa važećim zakonima a koje nisu još uvijek usklađene.

Na osnovu procijenjenog okvira raspoloživih prihoda i prioriteta politika Općine s jedne strane, zatim analize objavljenih dokumenata okvirnog Budžeta sa viših nivoa vlasti i finansijskih zahtjeva korisnika Budžeta (djelomično dostavljeni od potrošačkih jedinica-općinskih službi) s druge strane, ovim dokumentom okvirnog Budžeta Općine Bugojno predloženi su prioriteti potrošnje za naredni trogodišnji period, a u skladu s tim i početne gornje granice rashoda korisnika Budžeta za 2019., 2020. i 2021.godinu.

***Napomena:** Ograničavajući faktor za utvrđivanje predloženih prioriteta potrošnje i početnih gornjih granica rashoda je projicirani okvir raspoloživih prihoda prikazan u tabeli 6. (Projekcija prihoda, primitaka i finansiranja za općinu Bugojno 2019. - 2021.)*

Pripremila:

Služba za finansije i inspekcijski nadzor Općine Bugojno

Broj: 07-14-00512-18

Bugojno, juni 2018. god.

NAČELNIK OPĆINE

Hasan Ajkunić, s.r.